

»Po naključju« sem se jim pridružila. Odšle smo v barako, kjer je bilo spravljeno razno orodje: lopate, motike, krampi ... Hkrati so na taboriščni cesti in ob straneh barake oprezale zanesljive tovarišice, da bi z dogovorjenim znamenjem opozorile na morebitno nevarnost – na paznico ali na esesovca.

Operacija v takšnih okoliščinah je bila iz zdravstvenih in varnostnih razlogov res zelo tvegana. Delati je bilo treba v največji tišini, pri slabi razsvetljavi, in to hitro, še preden bi zatulile sirene k popolni tišini, ko ni smela biti zunaj barak nobena jetnica več.

Ko smo skrbno zagrnile okna, sem pripravila tiste borne potrebščine, ki sem jih mogla dobiti: ovoj, skalpel, pinceto, mažo in majhno količino kloretila. To so mi priskrbele češke zdravnice z revirja. Z ohrabrujočim in tolažilnim prigovarjanjem sem najprej operirala tisto, ki se je posega bolj bala. S kloretilom sem obrizgala kožo okoli vtetovirane številke in jo nato izrezala. Ker je bila ta jetnica hudo občutljiva, sem porabila zanjo skoraj ves kloretil in za drugo ga je ostalo le še malo. Zato je morala ta prestajati veliko hujše bolečine. A bila je zelo pogumna. Čeprav ji je od bolečin curljal znoj po obrazu, je vse prenašala mirno in tiho.

Naposled je bilo delo opravljeno, in to brez vsakršnih motenj. Skrbno smo odstranile vse sledove in odšle v presledkih druga za drugo, ne da bi nas bil kdo opazil.

Na glavnem revirju so ponarejale tudi kartice za *inwendienst*. Neka francoska zdravnica je bolnice celo šminkala, da bi bile videti manj bolne.

Sprva sem »stanovala« na tretjem bloku, potem pa kar na svojem bolniškem. Zjutraj sem najprej napravila vizito, potem je bil apel, nato je bilo treba delati delovne zapiske, zbirati material za laboratorijske preglede, pošiljati na rentgen itn. Popoldne sem obiskovala naše ženske, ki so bile potrebne pomoči. Po kosilu, ko sem bila nekoliko prosta, sem včasih lahko odnesla kateri kakšen star krompirček, če sem ga dobila. Strletovo sem komaj spravila z revirja na svoj blok, ker je bila kot invalidka v nevarnosti. Potem je bila policajka in je pri tem našim veliko pomagala, a je po osvoboditvi umrla za pegavico. Velikokrat sem morala tudi miriti in razsojati v preprih med bolnicami. Nekatero so bile sebične, druge že povsem otopele. Bilo je veliko najrazličnejših tragedij. Tako sta na nekem pogradu ležali neka nemška kriminalka in mlada Židinja. Prva je bila zelo surova, brezobzirna in prepirljiva in je Židinjino venomer brcala in zmerjala. A neko jutro sem našla Židinjino obešeno. Visela je kleče na pogradu, bila je že trda in nedvomno že več ur mrtva. Čudno, kriminalka je vso noč ležala poleg nje in ni ničesar opazila. Hudo mi je bilo, ko sem zjutraj sporočila »samomor« SS sestri, a bala sem se tudi očitkov. Vendar prav brez potrebe – SS sestra se je začela smejati kakor blazna in se kakor od velikega veselja tolči po kolenih.

Toda najbolj me je zmeraj prizadelo, kadar so se esesovski zdravniki in esesovske sestre zgražali nad nečloveškim bitjem in žitjem tistih, ki jih je prav njihov nacistični sistem pahnil v tako nemogoče življenjske razmere. Neka SS sestra je na primer nekoč, ko se je hudo bolna jetnica, ker ni mogla priti do stranišča,

podelala v svojo jedilno posodo, rekla: »Poglejte, če to niso prašiči!«

Kadar je bilo treba kakšni jetnici še posebej pomagati, smo se zmeraj obračale na zdravnice njene narodnosti. One so potem same iskale poti naprej za svoje sonarodnjakinje. Res lepo smo sodelovale, posebno s Čehinjami in tudi s Poljakinjami. Marca 1945 sem zbolela – za tifusom – in res nisem mogla več delati. S strahom sem mislila na tiste svoje bolnice, ki sem jih skrivala pred zaplinjevalnico. Precej časa sem omahovala, a končno njihove prave diagnoze in način zdravljenja le zaupala starejši poljski zdravnici, ki je prišla iz Auschwitza in je zato nisem dobro poznala. Čudovito se je izkazala in vse te uboge bolnice obdržala na bloku ter požrtvovalno skrbela zanje. Bila je cela »veriga« pomaganja. Vendar nekaterim ni bilo mogoče pomagati, ne tako, ne drugače. V najhujših dneh selekcij, na primer na veliki petek 1945, so tiste, ki so jih pripeljali iz drugih taborišč, poslali iz kopalnice naravnost v plin. Takrat sta se širila po taborišču strašen dim in smrad. Ob koncu sva se z Vido Stojkovičevo domenili, da ona odide, jaz pa ostanem pri bolnicah.

Ko so prišli Rusi, so dve avstrijski zdravnici-jetnici zaprli. Avstrijska sestra-jetnica, ki je baje pomagala partizanom, me je prišla prositi, da bi zanju posredovala pri ruski zdravnici Nikiforovi, ki je bila tedaj nekakšna šefinja taborišča. A ta se ni upala k NKVD. Še prevajalko sem težko dobila. Pošiljali so naju od urada do urada, celo avto so nama dali na razpolago. Povsod sem dokazovala, da sta obe nedolžni, vendar ne vem, če je to moje letanje in dokazovanje imelo kakšen uspeh.

Dr. Majda Mačkovšek

Strokovna srečanja

60-URNI TEČAJ V TREH DELIH TEČAJ LAKTACIJE ZA OPRAVLJANJE IZPITA ZA NAZIV MEDNARODNI POOBLAŠČENI SVETOVALEC ZA LAKTACIJO IBCLC

(INTERNATIONAL BOARD CERTIFIED
LACTATION CONSULTANT)

Terme Dobrna, 9.–11. februar,
23.–25. marec, 6.–8. april 2006

Zlata Felc

Pred petimi leti je Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja pri Slovenskem odboru za UNICEF imenoval Ginekološko-porodniški oddelek Splošne bolnišnice Celje za Republiški demonstracijski center za uvajanje mednarodnega projekta UNICEF-a in SZO – »Novo-

Sl. 1. Udeleženci tečaja in nekateri predavatelji. Prva z leve v drugi vrsti stoji gospa Ilse Bichler, IBCLC, direktorica IBLCE urada za Evropo in severno Afriko.

rojencem prijazna porodnišnica«. Priznanje pomeni spodbudo za nenehno iskanje ustvarjalnega pristopa k delu za projekt »Novorojencem prijazne porodnišnice«, ki postane tako izredno dinamičen, pravzaprav nikoli dokončan. To potrjuje tudi organizacija 60-urnega tridelnega tečaja Tečaja laktacije za opravljanje izpita za naziv mednarodni pooblaščen svetovalec za laktacijo IBCLC (International Board Certified Lactation Consultant). Potekal je v Termah Dobrna (9.-11. februarja, 23.-25. marca, 6.-8. aprila 2006). Soorganizatorja sta bila Društvo svetovalcev za laktacijo in dojenje Slovenije in Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja pri UNICEF-u Slovenija. Program (predavanja in skupinsko delo) je potekal v prikupni konferenčni dvorani VIVAT hotela VITA, ki sprejme 50 slušateljev. Udeležba je bila dobra, saj je na tečaju sodelovalo 47 udeleženk, medicinskih sester in zdravnikov iz različnih slovenskih zdravstvenih ustanov. Program je potekal gladko, kar dokazuje, da so bile priprave skrbne. Vseh štirinajst predavateljev, slovenskih strokovnjakov s področja dojenja, je črpalo gradivo iz priročnika Core Curriculum for Lactation Consultant Practice, ki ga je uredila Marsha Walker. Knjiga, ki je izšla leta 2002, je prvi tovrstni priročnik Mednarodnega združenja svetovalcev za laktacijo (International Lactation Consultant Association). Predavatelji so pripravili vzorna predavanja, saj omenjeni priročnik celovito prikazuje področje laktacije, temelji na podatkih, podkrepljenih z znanstvenimi dokazi, ter išče celostno rešitev za specifične težave. Odgovori na anonimni vprašalnik, ki ga je na koncu tečaja izpolnilo 40 udeleženk, so potrdili, da je bil tečaj odlično organiziran, teme pa dobro izbrane in izčrpno predstavljene.

Zakaj je bilo sploh potrebno organizirati takšen tečaj v Sloveniji?

Leta 2004 je začel veljati dokument »Protection, promotion and support of breastfeeding in Europe: a blueprint for action«, ki je akcijski načrt za države članice Evropske unije. Mednarodni pooblaščen svetovalec za laktacijo IBCLC je v tem dokumentu naveden kot pomemben, dodatno izobražen zdravstveni kader, ki je temeljna osnova pri spodbujanju, podpiranju in uveljavljanju dojenja. To pomeni, da izvaja enega najučinkovitejših ukrepov za ohranjanje zdravja otrok in tudi odraslih. Naziv IBCLC torej označuje izkušenega zdravstvenega delavca, ki je s poglobljenim študijem dojenja in laktacije pridobil dodatno specialistično znanje ter opravil zahteven izpit IBLCE.

Mednarodna izpitna komisija za svetovalce za laktacijo IBLCE (International Board of Lactation Consultant Examiners) ima sedež v Washingtonu, D. C. Ima prestižno uradno priznanje Ameriške državne komisije za potrdila NCCA (US National Commission for Certifying Agencies), kar zagotavlja strokovno vrednost izpita IBLCE in s tem najvišji standard tistim poklicnim svetovalcem, ki so na voljo doječim materam po vsem svetu.

Letos bo lahko izpit IBLCE prvič potekal v slovenskem jeziku, saj smo izpolnili enega od pogojev za to: organizacijo 60-urnega pripravljalnega tečaja.

Strokovnjaki z nazivom IBCLC po svetu večinoma delajo kot medicinske sestre ali zdravniki v porodnišnicah, enotah za intenzivno zdravljenje novorojenčkov ali pediatričnih oddelkih. V Sloveniji so pričakovanja staršev glede podpore pri dojenju vedno večja, zato bodo vedno bolj izbirali zdravstvene ustanove, v katerih so zaposleni strokovnjaki z nazivom IBCLC. Tudi to je bil pomemben razlog za organizacijo tečaja. Tako smo tudi v Sloveniji skušali ujeti korak s časom. Pri tem smo izkoristili tudi znanje in izkušnje, ki so jih nabrale kandidatke v preteklih letih, in jih razširili s sveže pridobljenim znanjem.

Udeleženci tečaja so prejeli Zbornik predavanj z naslovom Tečaj laktacije za opravljanje izpita mednarodni pooblaščen svetovalec za laktacijo IBCLC (International Board Certified Lactation Consultant). Zbornik prinaša zaokrožene informacije o dojenju, zato bo lahko v pomoč tudi tistim zdravstvenim delavcem, ki vse težje dobivajo v roke primerno tujo strokovno literaturo s področja dojenja, za raznovrstne domače vire pridobivanja znanja pa jim dostikrat primanjkuje časa.

3. SEEA SIMPOZIJ – NOVA KAKOVOST ŽIVLJENJA ZA UŽIVALCE DROG

IN

2. VANGUARD KONFERENCA – ZDRUŽENI ZA OTROKE, ZDRUŽENI PROTI AIDSU

Jasna Čuk-Rupnik

V Novem Sadu so se 17. maja 2006 zbrali strokovnjaki za zdravljenje boleznih odvisnosti od prepovedanih drog na 3. simpoziju SEEA (South Eastern European Adriatic Treatment Network). Z dobro voljo in materialno podporo je skoraj za poln avtobus slovenskih udeležencev poskrbela »tovarna zdravil Krka« v osebi ves čas nasmejane gospe Nade Petrovič.

Svoje programe smo predstavljali zdravniki iz držav bivše Jugoslavije. Tako smo izvedeli, da sta bila na psihiatrični kliniki v Beogradu in Skopju programa za zdravljenje opiatne odvisnosti z metadonom uvede-